

TALOUSARVIOALOITE 80/2012 vp

Määrärahan osoittaminen lievemman haitta-asteen sotainvalidien avopalvelujen järjestämiseen

Eduskunnalle

Suomen viime sodissa sai pysyvän vamman 94 000 sotainvalidia ja heistä elossa on yhä 14 000. Heidän keski-ikänsä on noin 85 vuotta. Monet sotainvalideista haluavat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Sotainvalidit kuten ylipäättään sotaveteraanit pystyvät selviytymään omassa kodissaan pidempään saadessaan riittäviä ja asiallisia palveluja. Mitä pidempään sotainvalidit kykenevät selviämään kotonaan, sitä pidempään he voivat elää tutussa ja turvallisessa kotiympäristössä ja samalla myös yhteiskunnan varoja säästyy, kun ei tarvita kalliita laitospaikkoja.

Ne sotainvalidit, joiden vamman haitta-aste on 20—100 prosenttia ovat oikeutettuja kuntien järjestämiin ja valtion korvaamiin avohoidon sosiaali- ja terveystalouteen, kuten kodinhoitoon, pyykkipalveluun, ateriapalveluun ja kylvytykseen sekä kotisairaanhoidon. Hoidon ja palvelujen taso kuitenkin vaihtelee valitettavan paljonkin eri kuntien välillä eikä sotainvalideja näin kohdella tasavertaisesti. Toinen vielä vakavampi asia on se, että alle 10—15 prosentin haitta-asteen sotainvalidit eivät saa mitään sotilasvammalain mukaisia palveluita. Tällaisia 10—15 prosentin sotainvalideja on noin 5 000. Lisäksi on muistettava se, että vamman haitta-astetta määriteltäessä vamman laatu on saatettu syystä tai toisesta luokitella liian alhaiseksi. Haitta-asteen määrittely on kaavamainen ja vanhentunut tapa eikä kohtelee sotainvalideja tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Käytännössä on täysin mah-

dotonta todeta, mikä ikääntyneen ihmisen vai-voista on seurausta sotavammasta ja mikä ei ole.

Sotavammaisia varten rakennetuissa hoivako-deissa ja kuntoutussairaaloissa vapautuu luon-nollisen poistuman kautta paikkoja vaikeavam-maisilta. Tätä vapautuvaa kapasiteettia tulisi käyttää laitoshoidon tarvitsevien lievemmin vam-mautuneiden sotainvalidien hyväksi. Avopalvelut tulisi saattaa kaikkien sotainvalidien saatavil-le. Erityistä tukea tarvitseville rintamaveteraa-neille tulee järjestää koti- ja hoivapalveluja. On syytä muistaa, että mitä pidempään sotainvalidit pystyvät tuella ja kuntoutuksella selviämään ko-tonaan, sitä vähemmän he tarvitsevat laitoshoi-toa ja näin myös yhteiskunnan varoja säästyy - ja ennen kaikkea sotiemme veteraaneille voidaan turvata inhimillinen hoito.

Valtiovarainvaliokunta hyväksyi valtion vuo-den 2004 talousarviota koskevassa mietinnös-sään (VaVM 39/2003 vp) seuraavan lausuman: "Sotilasvammakorvaukset: Sotainvalidien kor-kea ikä ja nopeasti lisääntyvä avun tarve huo-mioon ottaen valiokunta pitää tärkeänä, että avo-palvelujen korvattavuus laajennetaan mahdolli-simman pian koskemaan kaikkia sotainvalideja. Avohoidon tukitoimilla voidaan vähentää myös laitoshoidon tarvetta."

Veteraanien joukko harventuu entisestään, mutta heidän tarvitsemansa hoidon määrä koko ajan kasvaa. Muutamien vuosien päästä veteraa-nien kuntoutusrahoja ei tarvita lainkaan — sii-hen saakka heidän inhimillisen kohtelunsa ja hy-

vän hoidon eteen on tehtävä kaikki voitava. Näin ollen vielä kun meillä on siihen mahdollisuus, kaikkia sotainvalideja tulisi kohdella samalla tavoin, varsinkin kun haitta-asteen määrittely ei ole ollut yksiselitteistä ja oikeudenmukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2013 talousarvioon momentille 33.50.51 lisäyksenä 4 000 000 euroa kuntien järjestämien avopalvelujen rahoittamiseen lievemmän haitta-asteen sotainvalideille siten, että budjettiperusteisesti laitoshoitoon oikeuttava haitta-aste poistetaan kokonaan.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2012

Pertti Hemmilä /kok